

'Morgenzon' Leo Niehorster

Het Woud

Opgegroeid tegenover de bosrand spreekt het woord 'woud' erg tot mijn verbeelding. Heeft het wellicht ook te maken met boeken die als titel hebben 'Het woud der verwachting' van Hella Haasse, 'Donker woud' van Nicole Krauss en 'De geheimen van het wilde woud' van Tonke Dragt?

Tekst: Masja Nannings.

Illustraties: Collectie Stichting Jacques van Mourik.

Die titels vertellen over iets groots, iets mysterieus, iets ongrijpbaars. Terwijl Paulus de Boskabouter door Jan Dulier, hoe leuk kabouters ook zijn, zoveel vriendelijker klinkt. Een bos lijkt op de een of andere manier kleiner en overzichtelijker dan een woud.

Het verhaal dat Jacques van Mourik zich na 1900 vestigde in de Plasmolense bossen en vele kunstenaars hem volgden is algemeen bekend. Misschien waren de Plasmolense bossen toentertijd ook meer een woud dan een bos. Een van de kunstenaars, Chris le Roy, schreef in 1955 in een gedicht '....bij de zelfkant van 't woud, met al die stille en geheime dingen....' Moeilijk is het niet je voor te stellen hoe het er toen uitzag. Straatlantaarns waren er niet, vele wegen waren slechts zandpaden, er was wei-

nig verkeer. In de stilte klinkt dat wat je hoort anders. Ga maar eens na zonsondergang het bos in. Het is aardedonker en je hoort er van alles. Veel geluiden kun je niet thuisbrengen. Het is spannend maar dat wordt minder en gewoner als je er leeft en werkt zoals Jacques van Mourik en zijn kompanen.

Eikeltjeskoffie

Voor al die kunstenaars was de schoonheid, de ongereptheid van de natuur, een grote inspiratiebron. Het bos was hun leefomgeving. Zij woonden, werkten, lachten en huilden er. Ze feestten er en leden soms honger. Er werd geboren en gestorven.

Paula Janette, schildersmodel en echtgenote van Dirk Ocker, had als bijnaam 'De Bosvrouw'.

Zij was als we de verhalen mogen geloven altijd in het bos te vinden.

De kunstenaars en mensen uit de omgeving waren een met het bos. Het bos gaf hout en dat zorgde voor warmte in de winter. Van hout kun je werktuigen en gebruiksvoorwerpen maken en -ook heel belangrijk- een onderkomen bouwen. Eikeltjeskoffie schijnt best te drinken te zijn als je geen gewone koffie kunt betalen. Kastanjes kun je poffen of je kunt er meel van maken. En wat te denken van de bosaardbeitjes, de bosbessen, paddenstoelen en kruidige planten zoals daslook. Dit alles, en veel meer, gratis en voor niks. De seizoenen zijn heel belangrijk als je deels afhankelijk bent van wat het bos je geeft. En is een moestuin nu voor de meesten vooral een hobby, toentertijd was het bittere noodzaak.

Gezien het feit dat de kunstenaars hun leven in het bos leidden, is het voor de hand liggend dat de stichting Jacques van Mourik een expositie wil wijden aan 'Het Woud'. Veel werken in de collectie hebben het bos als thema, al dan niet in combinatie met het Beekweggetje of het Groene Water. Het is vreemd dat ons geen werken bekend zijn van de vroegere Plasmolense kunstenaars waarop de Maas te zien is. Het lijkt of ze met hun rug naar de rivier gestaan hebben. Er bestaat wel een werk van Jacques van Mourik waarop de Waal met de Waalbrug te zien is. Helaas behoort dat werk niet tot onze collectie.

Eigen karakteristiek

Elke kunstenaar legt een eigen karakteristiek in zijn werken. Alle schilders rondom Jacques van Mourik ervoeren hetzelfde bos op hun eigen wijze. Dit is te zien hoe verschillend ze hetzelfde bos afbeeldden op hun doeken, panelen of papier. Sommige van de Plasmolense kunstenaars schilderden buiten. Anderen ble-

'Bos, winterlandschap' Henk Cornelder

ven in hun atelier werken, hoewel door de komst van verf in tubes het gemakkelijker was om ter plekke de natuur te schilderen.

Allen schilderden of tekenden het bos om zich heen zoals zij het zagen en ervoeren. Sommigen gaven een impressie weer en anderen werkten nauwkeurig naar de werkelijkheid. De een zocht het in de details van een plant, de ander omvatte het hele bos.

Het bos, het woud, veel verschillende bomen en planten (zo veel meer dan nu), in het donker, in gefilterd licht, een streepje zon of bij de bleekheid van de maan. Het jonge groen van de lente, de kleurenpracht in de herfst. Zichtbaar is het gemaakt door de Plasmolense schilders waardoor wij een idee hebben van de bossen of het woud in de tijd van toen binnen onze gemeente.

'Sprokkelende vrouw in bos'
Gerard Cox sr.

De expositie 'Het Woud' is te bezichtigen elke zondag van 11.00 uur tot 16.00 uur vanaf 5 december 2021 t/m zondag 30 januari 2022.

Een combinatie van werken uit de collectie van de stichting Jacques van Mourik samen met de heden-

daagse kunstenaars Marije Kos (schilderijen) en houtobjecten van Jaap Glandorff.

KunstLokaalMook Stichting Jacques van Mourik.

Rijksweg 86. Toegang gratis. Parkeren kan op het Raadhuisplein.